

Hæhre entreprenør AS
Postboks 73
3371 VIKERSUND

Saksb.: Hege Rasmussen
e-post: fmnohra@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 56
Vår ref: 2015/7787
Deres ref:
Vår dato: 01.03.2016
Deres dato:
Arkivkode: 461.3

Tillatelse etter forurensningsloven til midlertidig anleggsdrift – E6 Reinforsheia tunnel – Rana

Vi viser til søknad datert 30.11.2015.

VEDTAK

Med medhold i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) §§ 11 og 16 gis Hæhre entreprenør AS tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med driving av tunnel ved Reinforsheia i Rana kommune.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og til anleggsarbeidenes avslutning.

Det gis også tillatelse til utslipp av drens- og vaskevann etter at tunnelen er satt i drift. Denne tillatelsen gjelder inntil videre.

Med medhold i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 om gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven § 39-3, jf § 39-4, sats 3, skal det betales et gebyr på kr 56 000,- for saksbehandlingen.

BAKGRUNN

I forbindelse med utbedring av E6 på Helgeland vil det bygges en ny tunnel ved Reinforsheia. Hæhre entreprenør prosjekterer og bygger veien på oppdrag fra Statens vegvesen, og vil også stå for drift av veien i 15 år.

Tunnelen vil få en lengde på omtrent 620 meter, og vil bygges fra sør med fall mot nord.

Utslipp i anleggsfasen

Prosessvannet fra tunneldrifta vil inneholde steinstøv, noe nitrogenforbindelser fra sprengstoffet og tidvis noe spillolje. Entreprenøren vil bruke sprøytebetong til sikring av fjellet. Det vil dermed også være sementslam i drensvannet.

Det skal bores to salver per dag. Det går med omtrent 40 m³ vann per salve. Maksimalt vannforbruk vil være omtrent 20 m³ per time ved full drift, og 80 m³ per dag.

Lekkasjevann fra fjellet vil komme i tillegg. Dette er anslått til 20 liter per time per 100 meter, noe som vil gi en maksimal mengde på 8 m³ per time.

Også vann fra vaskeplassen og verkstedet vil føres til den samme renseinnretningen.

Prosessvannet fra tunneldriften vil renses i et renseanlegg som består av sedimentering og oljeutskiller. Utløpet fra renseinnretningen vil gå til Ranaelva, nedstrøms Medforsen. Avløpsmengden til renseanlegget vil være maksimalt 28 m³ per time i drivefasen. Maksimalt utslipp per døgn vil være 270 m³, noe som gir 7,8 liter per sekund. Dette utgjør 0,78 ‰ av minstevannføringa i elva.

Geologi

I den sørlige delen av tunneltraséen går den gjennom et belte med granittisk gneis. Det går så et belte med kalkglimmerskifer og kalkglimmergneis gjennom midtre del av tunneltraseen. I den nordlige delen av traseen går et belte med granatglimmerskifer.

Naturverdier

Ranaelva er et viktig nasjonalt laksevassdrag. Den er i dag lakseførende opp til Reinforsen. Elva har vært rotenonbehandlet i 2015. Når at det er dokumentert at parasitten Gyrodactylus salaris er utryddet fra vassdraget vil det åpnes for at laksen kan vandre også oppstrøms Reinforsen.

Andre brukerinteresser

Det er ikke utarbeidet støysonekart eller gjort støyberegninger i forbindelse med anleggsarbeidene. Det er nærmere 20 boliger innenfor 500 meter fra tunnelpåhugget. Nærmeste bolig ligger omtrent 120 meter øst for tunnelpåhugget.

Utslipp i driftsfasen

Overflatevann og dreinsvann fra tunnelen, etter at den er ferdigstilt og åpnet for trafikk, vil slippes ut til Langvassåga ved den nordlige tunnelportalen. Overflatevannet vil inneholde asfalt- og gummipartikler, steinstøv og karbonpartikler. Dette vil renses i oljeutskiller og sandfangskummer før det slippes ut utenfor tunnelen.

Ved tunnelvask vil vaskevannet få en oppholdstid på to uker før det slippes ut til Langvassåga slik at skadelige stoffer i vaskemidlene skal brytes ned.

Høring

Saken har ligget ute til høring i perioden 12.12.2015 – 29.1.2016. Vi har ikke mottatt noen merknader fra publikum.

Vi har anmodet Rana kommune om uttalelse i brev datert 4.12.2015. Kommunen har ikke kommet med merknader til søknaden.

GRUNNLAG FOR AVGJØRELSEN

Fylkesmannen gir tillatelse til midlertidig anleggsdrift på visse vilkår. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf § 16. Når vi avgjør om tillatelse skal gis legger vi vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordelene og

ulempene som tiltaket ellers vil medføre. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Dere har plikt til å opptre skånsomt og tilpasse driften eller iverksette tiltak som er rimelig for å unngå skade på miljøet, jf forurensningsloven § 7 og naturmangfoldloven § 6. Dette gjelder selv om miljøpåvirkningene holdes innenfor de fastsatte grenseverdiene. Det samme gjelder også for forhold som det ikke er satt spesifikke krav til gjennom vilkårene i denne tillatelsen. At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf forurensningsloven § 56.

I tillegg til de kravene som er satt i tillatelsen, plikter dere å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven og de forskriftene som er hjemlet i disse lovene. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle viser vi til nettstedet www.regelhjelp.no.

FYLKESMANNENS VURDERING

Vanlig forurensning fra midlertidige anleggsarbeider er tillatt etter forurensningsloven § 8, 1. ledd, punkt 3. Som «midlertidig» regnes normalt en anleggstid på omtrent 2 år. Om forurensningen kan karakteriseres som «vanlig» må vi vurdere i hver enkelt sak ut i fra art, omfang og virkninger av forurensningen.

For tunneldrift og større sprengningsarbeider er det innarbeidet en praksis der man anser at omfanget av forurensningen er slik at det er nødvendig med egen utslippstillatelse for dette.

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for utslipp fra midlertidige anleggsarbeider.

Utslipp til vann

Utslipp i anleggsfasen

Ranaelva er stor, moderat kalkrik og med klart vann. Den har i utgangspunktet tilstrekkelig vannføring til å håndtere et utslipp av denne størrelsen. Elva er imidlertid allerede belastet fra flere kilder, blant annet Rana Gruber og Røssvoll avfallsdeponi, og den samlede belastningen på elva må tas med i betraktningen. Påvirkningsgraden for tilrenning er satt til «middels» i Vann-Nett. Den økologiske tilstanden til elva er satt til «svært dårlig» her.

Utslipet fra anleggsarbeidene vil være midlertidig, og relativt kortvarig. Forventet byggetid for tunnelen er 4 – 6 måneder. Med unntak av nitrogen- og mulige oljerester vil forurensningen bestå av uorganiske partikler. Det er både harde og myke bergarter i tunneltraséen. Hardere bergarter gir typisk partikler som sedimenterer lettere, men med skarpere kanter som kan skade gjellene på fisken. Mykere bergarter er gjerne mer slamdannende, men gir rundere partikler.

Ranavassdraget var rotenonbehandlet høsten 2015. Elva er dermed ganske tom for fisk i skrivende stund. Det vil bli satt ut rogn fra mai 2016. Denne vil klekke mot midten av juni. Fra midten av sommeren og noen uker utover vil det også bli satt ut fisk. De øvre delene av elvestrekninga fra samløpet Langvassåga, og før man kommer til den tettere bebyggelsen, er den viktigste strekningen for yngel. Fra klekkinga og ut sommeren vil være den mest sårbare perioden.

Trolig vil det være mest gunstig å få prosessvannet godt innblandet i ellevannet slik at nedslamming av bunnsubstratet unngås i så stor grad som mulig. Elva har god vannføring og

stor hastighet på vannet i dette området. Et dykket utløp som plasseres ute i strømmen kan være tilstrekkelig for å oppnå god nok innblanding, men det er mulig at det bør vurderes å bruke diffusor. Her kan Fylkesmannens ferskvannsforsvalter rådføres.

Renseanlegget må også dimensjoneres slik at man har en buffer slik at utslippet i elva blir så jevnt som mulig, og man unngår støtbelastning.

Rogn og fiskeyngel er sårbare for basisk vann. Det må derfor føres kontroll med, og om nødvendig justere pH før utslippet.

Utslipp i driftsfasen

Etter at tunnelen er ferdigstilt og åpnet for trafikk vil man få et konsentrert utslipp fra trafikkforurensninger, spesielt når tunnelen vaskes. Overvann og vaskevann vil gå til Langvassåga ved den nordlige tunnelportalen.

Langvassåga er stor, moderat kalkrik og med brepåvirket vann som gir turbiditet. Den økologiske tilstanden er satt til «moderat». Utslippet av vaskevann vil skje like oppstrøms der Langvassåga flyter sammen med Ranaelva. Elvestrekninga går, som sagt, inn i en sårbar periode i løpet av våren og sommeren, da man vil bygge opp fiskebestanden etter rotenonbehandlingen.

Vaskemidlene som brukes til tunnelvask er skadelige for vannlevende organismer. En oppholdstid på omtrent to uker vil normalt være tilstrekkelig til å bryte ned vaskemidlene slik at vannet kan slippes ut uten større belastning for miljøet i elva. Dette, sammen med den lave hyppigheten på denne typen utslipp, gjør at vi vurderer miljøbelastningen å være akseptabel.

Støy

Det er omtrent 20 boliger innenfor 500 meter fra tunnelpåhugget, og ytterligere et 30-talls boliger innenfor 1 km. Nærmeste bolig ligger omtrent 120 meter fra tunnelpåhugget. En del av boligbebyggelsen vil være skjermet av terrenget, og vil trolig ikke oppleve nevneverdig støy fra anleggsarbeidene. Den mest støyende operasjonen vil være selve tunnelpåhugget. Etter at man har kommet et stykke inn i tunnelen vil støybelastningen på utsiden være mindre.

Det er ikke gjennomført støyberegninger. Det er trolig at noen av de nærmeste boligene vil kunne få støynivåer over de gjeldende grenseverdiene. Dette kan være akseptabelt i kortere tidsrom på visse vilkår, dersom det er vanskelig å forebygge.

Det bør utarbeides forenklete støyberegninger før anleggsarbeidene starter opp. Dersom ikke annet er dokumentert må det legges til grunn at grenseverdiene kan bli overskredet for de nærmeste boligene i de periodene da de mest støyende aktivitetene finner sted. Vi setter derfor vilkår for hvordan en slik situasjon skal håndteres.

Naturmangfold

Det er ikke registrert noen spesielt sårbare naturverdier innenfor områdene som blir berørt av anleggsarbeidene på land. Disse områdene er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet.

Forholdene knyttet til Ranavassdraget er beskrevet ovenfor. Vilklårene for utslipp til vann er satt ut ifra en vurdering av den samlede belastningen til elva, en føre-var-vurdering med

tanke på å beskytte fiskeyngelen som klekker og settes ut i løpet av våren og sommeren og at det må brukes miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å forebygge skader på naturmangfoldet.

SAKSBEHANDLINGSGEBYR

Fylkesmannen er pålagt å kreve gebyr for saksbehandling og kontroll, jf forurensningsforskriften kapittel 39. Behandling av søknaden er plassert i sats 3, jf forskriftens § 39-4. Det betyr at det skal betales et gebyr på kr 56 000,- for saksbehandlingen (justert sats for 2016). Gebyrsatsen var varslet i brev datert 04.12.2015. Vi har ikke mottatt merknader til varslet. Miljødirektoratet sender ut faktura for saksbehandlingsgebyret.

RISIKOKLASSE

Hæhre entreprenørs anlegg ved Reinforsheia er plassert i risikoklasse 3. Dette er gjort ut ifra en vurdering av at virksomheten kan forårsake et moderat utslipp, samtidig som resipienten må kunne karakteriseres som følsom. Plassering i risikoklasse skjer for øvrig ut ifra skjønn. Risikoklassen har en viss betydning for Fylkesmannens planlegging av tilsyn. Ved et tilsyn på inntil én dag er det risikoklassen som avgjør størrelsen på. Det finnes egne satser for gjennomføring av større revisjoner og flerdagstilsyn. Disse er basert på ressursbruk og er uavhengig av plassering i risikoklasse.

KLAGEADGANG, SAKSOPPLYSNINGER OSV

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet **innen 3 uker** fra det tidspunktet dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal angi det vedtaket som det klages på og endringene som ønskes. Klagen må begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen sendes til Fylkesmannen i Nordland.

En klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf forvaltningslovens § 42. Denne avgjørelsen kan ikke påklages.

Partene har rett til å se sakens dokumenter, jf forvaltningslovens §§ 18 og 19. Fylkesmannen kan på forespørsel gi nærmere opplysninger om behandlingen av saken.

En eventuell klage på vedtaket om gebyrsats vil ikke føre til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Det fastsatte gebyret må betales i samsvar med det som er vedtatt her. Dersom Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløpet bli refundert.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Hege Rasmussen
senioringeniør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Rana kommune

ViaNova Trondheim AS

Postboks 173

Boks 6104 Sluppen

8601 MO i RANA

7435 TRONDHEIM

Vedlegg:

1 Tillatelsens vilkår

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med bygging av Reinforsheia tunnel og omlegging av E6 Rana

Gitt med medhold i *Lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven) av 13. mars 1981 §§ 11 og 16.

Bedriftsdata

Bedrift	Hæhre entreprenør AS
Beliggenhet/gateadresse	Reinforsheia
Postadresse	Postboks 73, 3371 Vikersund
Org. nummer (bedrift)	871 980 632

Anleggsdata

Anlegg	E6 Helgeland Nord
Sted	E6, Reinforsheia
Anleggstype	Bygging av tunnel og omlegging av veg
Kommune og fylke	Rana, Nordland
Anleggsperiode	2016

Fylkesmannens referanser

Saksnummer: 2015/7787	Anleggsnr: 1833.0128.01	Tillatelsesnr: 2016.0145.T
Tillatelse gitt: 1.3.2016	Endret dato:	Risikoklasse: 3

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder for utslipp av spyle- og drensvann fra tunneldrift, støy fra anleggsvirksomhet. Den gjelder også for utslipp av drensvann, overflateavrenning og spyle-/vaskevann etter at tunnelen er ferdigstilt.

Tillatelsen gjelder ikke for oljeholdig avløpsvann fra eventuelt verkstedbygg og utslipp fra eventuell brakkerigg.

Tillatelsen for anleggsdriften er midlertidig og gjelder frem til anleggsperioden er over.

Tillatelsen for utslipp av drensvann, spyle- og vaskevann i tunnelenes driftsfase gjelder fra dags dato og inntil videre.

Ved vesentlige endringer skal bedriften søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2 Utslipp til vann i driftsfasen

2.1 Utslipp av dreinsvann og vaskevann fra tunnel

Avløpsvann fra tunnelen skal passere sandfang og oljeutskiller før utslipp til Langvassåga ved den nordlige tunnelportalen.

Vaskevannet skal ha en tilstrekkelig oppholdstid før utslippet til at komponenter i vaskemidlene som er skadelige for vannlevende organismer brytes ned og partikler sedimenteres.

Sandfang skal tømmes for slam og sand så ofte at utskillingen til enhver tid er effektiv, og før vandypet blir mindre enn 50 cm.

3 Utslipp til vann i anleggsfasen

3.1 Utslipp av spyle- og dreinsvann fra tunnel

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Resipient	Utslippskomponent	Grenseverdi	Midlingstid
Ranaelva	Suspendert stoff	200 mg/l	Uke
	Oljeforbindelser	20 mg/l	Stikkprøve
	pH	6 – 8	Stikkprøve

Det kan måles på andre parametere dersom dere kan vise til korrelasjon til parameterne som er fastsatt her.

3.2 Utslippsreducerende tiltak

Avløpsvannet fra tunneldriften skal som minimum renses i sedimenteringsbasseng og oljeutskiller. Renseanleggene skal dimensjoneres slik at de kan ta hånd om de aktuelle vannmengdene, og slik at grenseverdiene som er angitt i vilkår 3.1 overholdes.

Den delen av rensenheten hvor olje skilles ut må ha utstyr for fjerning av olje.

3.3 Utslippskontroll og journalføring

Avløpsvannet skal mengdemåles minimum 1 gang per uke når tunneldriften pågår, etter et program som er fastsatt i internkontrollen på forhånd. Om nødvendig må dimensjoneringen av rensenanleggene korrigeres dersom mengdemålingene viser at disse ikke er dimensjonert riktig.

Det skal gjennomføres målinger av utslippene til vann så lenge tunneldriften pågår. Målinger omfatter prøvetaking, analyser og/eller beregninger. Målinger/beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal omfatte komponenter som er regulert gjennom grenseverdiene, som er suspendert stoff (SS), olje og pH.

Dersom det påvises skadevirkning på resipienten eller landskapet som følge av utslippet skal avbøtende tiltak iverksettes umiddelbart.

Mengdemåling av avløpsvann fra tunnelen, kontroll av slamavskillere, analyseresultater, samt tømming av slam og olje skal journalføres.

Tiltak for å påse at kravene etterkommes skal innarbeides i virksomhetens driftsinstruks/ internkontrollsystem.

3.4 Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg

Renseinnretningene skal tømmes for slam, sand og olje så ofte at utskillingen til enhver tid er effektiv.

Drifts- og tømmerutiner for renseanleggene skal innarbeides i driftsinstruks/ internkontrollsystem.

3.5 Utslippssted for prosessavløpsvann

Prosessavløpsvannet skal føres ut i Ranaelva i dykket utløp slik at innblandingen i vannmassene blir best mulig. Utslippspunktet skal legges til et sted med gode strømforhold og slik at prosessvannet ikke havner i en bakevje.

Dersom det viser seg at innblandingen i vannmassene blir utilstrekkelig skal det monteres diffusor på utslippsledningen.

4 Støy fra anleggsvirksomhet

4.1 Støybegrensninger

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi (døgnmiddel) ved mest støyutsatte fasade:

Bygningstype	Dagtid (L_{pAeq2h} 07–19)	Kveld (L_{pAeq4h} 19–23), søn-/helligdag ($L_{pAeq18h}$ 07–23)	Natt (L_{pAeq8h} 23–07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	59	54	45
Skoler, barnehager	54 i brukstid		

Bolighus og helseinstitusjoner bør så langt som mulig ikke utsettes for støy etter kl 1900.

4.2 Støyreducerende tiltak

Det skal benyttes støyisolerte tunnelvifter for å i størst mulig grad minimere nattestøy for nærliggende boliger.

Støysvake maskiner og minst støyende arbeidsprosesser skal velges i den grad dette er praktisk og økonomisk mulig.

Det skal settes opp støyskjermer før anleggsarbeidene oppstart der dette er hensiktsmessig uten at støyskjermen i seg selv gir større ulemper for boligområdene.

4.3 Avvik fra grenseverdier

Grenseverdiene for støybelastning kan fravikes i perioder. Det tillates ikke avvik fra grenseverdiene på natt eller helger og helligdager.

Ved fravik fra gitte grenseverdier gjelder følgende vilkår:

Varsling

Boliger og helseinstitusjoner som utsettes for spesielt støyende aktivitet skal varsles senest en uke før slike aktiviteter startes opp. Varslingen skal skje skriftlig og/eller ved personlig oppmøte og skal inneholde informasjon om:

- type støyende aktivitet
- forventet støybelastning
- de enkelte deloppgavens varighet
- mulighet for annet oppholdssted

Også andre som får støybelastning fra anleggsvirksomheten kan med fordel varsles om støyende aktivitet da dette vil kunne skape en forutsigbarhet som gjør at støyen oppleves mindre belastende.

Tilbud om annet oppholdssted

Beboere som får sin søvn/hvile forstyrret i to eller flere sammenhengende døgn skal få tilbud om annet oppholdssted. Dette gjelder spesielt for personer som har en slik arbeidssituasjon at de har behov for søvn/hvile på dagtid, eller som av andre årsaker er spesielt sårbare for støyeksponering.

5 Avfallshåndtering

5.1 Generelle krav

Dere plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av arbeidene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenses mest mulig.

Dere plikter videre å sørge for at all avfallshåndteringen, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Avfall som oppstår ved arbeidene, skal søkes gjenbrukt i egen eller andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt eller eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Nedgraving og brenning av avfall er ikke tillatt.

5.2 Farlig avfall

Farlig avfall som bilbatterier, løsemidler, malingsavfall, oljefilter, oljeholdig slam, spillolje osv skal samles opp og leveres virksomhet som har tillatelse til mottak, innsamling eller behandling av farlig avfall.

Før farlig avfall blir levert til godkjent mottaker må dere sørge for at det er forsvarlig lagret, merket og emballert. Lagres farlig avfall utendørs må dette skje på fast fundament, og med oppsamlingsmulighet i tilfelle søl eller lekkasjer. Lagerområdet skal sikres mot adgang for uvedkommende og dyr. Det skal dessuten finnes et tilstrekkelig lager med absorpsjonsmidler.

5.3 Massedeponering

Tunneltipper, massedeponier og områder for deponering av steinslam skal sikres slik at det ikke kan oppstå utvasking eller avrenning fra disse. Tiltak for å påse at kravet etterkommes skal innarbeides i driftsinstrukser og internkontrollsystemet.

Tippområdene skal plasseres og utformes slik at resipienten skjermes mot forurensende avrenning. Tippene skal sikres mot utrasing av masser, og det skal om nødvendig etableres grøfter eller andre tiltak for avskjæring av sigevann.

6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosesser og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler osv.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at det er foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf også vilkår 9.4 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikaliene som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der mer miljøvennlige alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.

7 Grunnforurensning og forurensede sediment

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak, jf *Forskrift om begrenning av forurensning* (forurensningsforskriften), *kapittel 2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider*. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sediment, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt godkjenning fra kommunen.

8 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

8.1 Miljørisikoanalyse

Dere skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av det gjeldende anlegget. Resultatene skal vurderes i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og den skal omfatte alle forholdene ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Dere skal ha oversikt over de miljøressursene som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvensene slik forurensning kan medføre.

8.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal dere iverksette risikoreduserende tiltak. Dere skal vurdere både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende. Dere skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

8.3 Etablering av beredskap

Dere skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de risikoreduserende tiltakene som iverksettes, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang per år.

8.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Dere skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

9 Generelle vilkår

9.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom vilkårene i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter som er oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike stoffer er bare tillatt dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller at de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

9.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdiene skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstidene. Variasjoner i utslippene innenfor disse skal ikke avvike fra det som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

9.3 Plikt til å redusere forurensning

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter dere å redusere utslippene, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige

kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for i denne tillatelsen.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er lavere enn grenseverdiene som er satt i utslippstillatelsen. Herunder skal den ansvarlige påse at eventuelle underentreprenører overholder kravene i utslippstillatelsen, og at disse innehar nødvendige utslippstillatelser for dagrigger eller verkstedanlegg.

9.4 Internkontroll

Dere plikter å etablere et internkontrollsystem for virksomheten i henhold *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften). Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at dere overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Dere plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Dere plikter til enhver tid å ha oversikt over alle de aktivitetene som kan medføre forurensning, og skal kunne redegjøre for risikoforholdene.

Dere skal som del av internkontrollen/egenkontrollen gjennomføre avløpsmålinger jf vilkår 3.3.

Dersom Fylkesmannen krever det må virksomheten fremlegge dokumentasjon på at kravene i utslippstillatelsen overholdes.

9.5 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal dere sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan gi utslipp. Systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert (jf Internkontrollforskriften § 5, punkt 7).

9.6 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom unormale driftsforhold eller andre grunner gjør at det oppstår fare for økt forurensning, plikter dere å iverksette nødvendige tiltak for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren. Dette innebærer også, om nødvendig, redusere eller innstille driften.

Dere skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 8.4.

9.7 Tilsyn og forholdet til offentlige myndigheter

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la forurensningsmyndighetene til enhver tid kontrollere virksomheten og anlegget, jf forurensningslovens § 50.

Hvis forurensningsmyndighetene finner det påkrevd, skal den som har fått utslippstillatelse medvirke eller bekoste overvåkningsundersøkelser eller andre liknende tiltak som med rimelighet kan kreves, jf forurensningslovens § 51.

Denne tillatelsen begrenser ikke den myndigheten andre kommunale, fylkeskommunale eller statlige myndigheter har ihht annet lovverk.

Liste over prioriterte miljøgifter

Utslipp av disse komponentene er bare tillatt dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i denne tillatelsen, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Metaller og metallforbindelser	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6-tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	(PFOA)
Tinnorganiske forbindelser	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5